

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Horváth Ügyvédi Iroda (KÉPVISELŐ CÍME., ügyintéző: Dr. Horváth Gábor ügyvéd) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME., Cg...., adószám: ...) felperesnek -, a Dr. Dankó Marianna Ügyvédi Iroda (KÉPVISELŐ CÍME., ügyintéző: Dr. Dankó Marianna ügyvéd) által képviselt ALPERES NEVE (ALPERES CÍME) alperes ellen tagi felelősség megállapítása iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 13.G.15-18-040.141/53/II. számú ítélete ellen a felperes részéről 58. számon előterjesztett fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban a 2020. február 12-én megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján 2020. február 25-én meghozta és 2020. február 26-án kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és

- megállapítja, hogy az alperes a **ADÓS** „f.a.” fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően árnyékvezetőként a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, és ezzel okozati összefüggésben a **ADÓS** „f.a.” gazdálkodó szervezet vagyona 49 003 053 (Negyvenkilencmillió-háromezer-ötvenhárom) forinttal csökkent;
- a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 2 000 000 (Kétmillió) forintra leszállítja;
- egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az ítéltábla a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 190 500 (Százkilencvenezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az ítéltábla a felperest, hogy fizessen meg az állam javára az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon és számlára 2 452 000 (kettőmillió- négyszázötvenkettőezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint **TELEPÜLÉS-en** a távhőszolgáltatás önkormányzati feladatának ellátására 2004. január 27-én létrehozott **ADÓS**-nak (a továbbiakban: adós) az alapításától kezdve az alperes volt az egyedüli tagja.
- [2] Az adós alapítása előtt ezt az önkormányzati feladatot a **INTÉZMÉNY** látta el. 2000. június 8-án a **SZOLGÁLTATÓ** mint operatív lízing szolgáltató (a továbbiakban **SZOLGÁLTATÓ**) és a **INTÉZMÉNY** mint a lízingbe adott berendezések üzemeltetője és használója energiahatékonysági szolgáltatási szerződést kötött az elavult távfűtési rendszer korszerűsítésére. A lízingdíjak megfizetéséért szerződést biztosító mellékkötelezettségként az alperes készfizető kezességet vállalt.
- [3] A felek megállapodása szerint a korszerűsítő beruházás végén az energiafelhasználás csökkentése és az üzemeltetési megtakarítások folytán éves szinten 52 966 000 forint megtakarítható. A **INTÉZMÉNY** a 350 000 000 forint beruházási értéknek körülbelül a dupláját vállalta visszafizetni azzal, hogy a szerződés megkötésekor úgy gondolták, a havi lízingdíjakat fedezik a megtakarítások. Az operatív lízing szolgáltató a megtakarításokért nem vállalt garanciát.

- [4] A **INTÉZMÉNY** a távhőszolgáltatási díjból a lízingdíjat nem tudta kigazdálkodni, fizetési kötelezettségének 2002. júniusától nem tett eleget. A **SZOLGÁLTATÓ** kérelmére a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Választottbíróság (a továbbiakban: választottbíróság) 2004. április 6-i ítéletével (I. számú ítélet) kötelezte egyetemlegesen a **INTÉZMÉNY**t és az alperest mint készfizető kezest 176 978 109 forint, annak kamatai valamint perköltség megfizetésére.
- [5] Ezt követően az alperes elvonta a **INTÉZMÉNY**től a távfűtés feladatát és 2004. május 1-jétől annak üzemeltetésére az adóst jelölte ki.
- [6] 2004. július 30-án a **INTÉZMÉNY**, az alperes és az adós között létrejött megállapodásban rögzítették, hogy a **INTÉZMÉNY** és a **SZOLGÁLTATÓ** közötti szerződésben a szerződés szerinti használó a továbbiakban az adós lesz, a szerződés szerinti jogok és kötelezettségek is őt terhelik az alperes készfizető kezességvállalása mellett.
- [7] Az adós nem tudott eleget tenni az I. számú ítélet alapján fennálló fizetési kötelezettségnek, ezért a hátralékos lízingdíjakra az alperes - kezessége alapján - abból 240 000 000 forintot fizetett meg. A lakosság teljesítőképessége miatt nem lehetett a távhőszolgáltatás díjába a havi lízingdíjak összegét beépíteni. A távhőszolgáltatás díja mellett minimális egyéb bevétele volt az adósnak - bérbeadásból származóan évi 3-5 millió Ft közötti összegben -, ami az összes árbevétele néhány százalékának felelt meg.
- [8] 2002-től a távfűtés költségének csökkentését gázmotor is segítette, amiből az adósnak - miután a távhő szolgáltatás feladatait átvette - évente több millió forintos haszna származott.
- [9] Az adós 2005-ben a közüzemi gázszolgáltató helyett az **KFT1**-vel kötött szerződést, amely 3,5 %-os kedvezménnyel értékesítette részére a gázt, ezzel kb. évi 10 000 000 forint megtakarítása keletkezett.
- [10] Az adós éves beszámolói szerint az alapításától - a 2005. üzleti év kivételével - folyamatosan veszteségesen gazdálkodott, a mérleg szerinti eredménye - a 2005. évet leszámítva - negatív volt. 2008. és 2011. között - a működési költségek növekedéséhez képest - elmaradt a lakossági és közületi fogyasztók felé számlázott hődíjak emelése, az adós a gázszolgáltatók felé folyamatosan késedelmesen teljesített, amely többletköltséget okozott, folyamatosan nőtt a szállítói tartozása. A fennálló és lejárt fizetési kötelezettségeit az adós nem tudta önerőből rendezni.
- [11] A **SZOLGÁLTATÓ** felmondása miatt az operatív lízingszerződés 2005. október 29-én megszűnt.
- [12] A **SZOLGÁLTATÓ** kérelmére a választottbíróság 2007. december 10-én meghozott ítéletével (II. számú ítélet) kötelezte az adóst és az alperest mint készfizető kezest egyetemlegesen 231 442 122 forint és kamata megfizetésére, a 90 000 000 forintban alaposnak talált beszámítási kifogásuk figyelembe vételével.
- [13] A II. számú ítélet teljesítésére a peres felek 2008. február 19-i megállapodása alapján az adós 2007-ben 11 888 364 forintot fizetett meg, míg 240 780 781 forintot készfizető kezesként az alperes.
- [14] Az alperes több külső szakmai befektetővel is tárgyalt az adós jegyzett tőkéjének felemelése érdekében, azonban a külső befektető bevonásával történő tőkeemelést az alperes képviselő-testülete nem szavazta meg. Az adós ügyvezetője évente többször indítványozta a távhődíj emelését, arra azonban a megfelelő mértékben nem került sor. Az alperes tanulmányt készített arról, hogyan tehető gazdaságossá a távfűtés, illetőleg megszüntethető-e a távfűtés a városban, és kereste az új technológiai lehetőségeket (például a biomassza fűtés lehetősége).
- [15] Az adós ügyvezetője és az alperes képviselői többször közösen tanulmányozták az ország több településén a geotermikus energia felhasználásának lehetőségét és konkrét tárgyalásokat is folytattak a **ZRT1**-vel, illetőleg a **KFT2**-vel tőkebefektetésről.
- [16] A gazdaságos működtetés érdekében az adós és az alperes képviselői több szemétiégető rendszert is tanulmányoztak, azonban az alperes képviselő-testülete nem határozott a technológia megújításáról figyelemmel arra, hogy alapvetően elhibázottnak találták a 2000-ben kötött energiahatékonysági szolgáltatási szerződést és tartottak egy újabb hátrányos szerződéstől.
- [17] Az alperes az adós működésének gazdaságossá tétele érdekében 2008-ban több intézkedést is tett:

határozott a pályázati forrásból megvalósuló beruházások saját erejének, illetve egyéb beruházások finanszírozásához kötvény kibocsátásáról, döntött az adós által alkalmazott díjak felülvizsgálatáról, elfogadta a **KFT3.** távhőszolgáltatás helyzetértékelését, a jövőben lehetséges pályák vizsgálatáról készített szakértői tanulmányt, továbbá megbízta a tanulmányt készítő szakértőt és az adós ügyvezetőjét, hogy tegyenek javaslatot a távhőszolgáltatás szempontjából legfontosabb intézkedésekre, készítsenek javaslatot a tovább- működésre.

- [18] 2009-ben utasította az adós ügyvezetőjét, hogy kössön engedményezési megállapodást az **KFT1.**-vel a kb. 100 000 000 forint fennálló tartozásra, kérjen más gázszolgáltatótól is földgázbeszerzési ajánlatot az önkormányzati intézmények által fizetendő díjakra, rendelje meg a pályázati lehetőségekhez alapul szolgáló műszaki terveket, illetve állítsa össze a pályázatot, amely terjedjen ki a biomassza tüzelésre, kazánházi és hőközponti átalakításokra, az egyes épületekhez csatlakozó primer távvezeték csatlakozásokra is.
- [19] Az alperes képviselő-testülete felhatalmazta a polgármestert, hogy az adós ügyvezetőjének bevonásával tárgyaljon a **ZRT1.**-vel a 2009. évi hőszolgáltatás árendedményéről. Hozzájárult, hogy az adós tulajdonát képező 2 helyrajzi számon lévő fűtő ingatlana a távhőellátás korszerűsítésének érdekében a beruházások finanszírozása céljából jelzálogjoggal megterhelhető legyen külön képviselő-testületi felhatalmazás alapján.
- [20] Az adós jegyzett tőkéjét a veszteséges működés miatt 2008. december 12-én 364 570 000 forintról 277 036 000 forintra, majd 2009. november 19-én 235 080 000 forintra leszállította.
- [21] 2010. április 21-én az adós ügyvezetője tájékoztatta az alperes képviselő-testületét az **KFT4.** ajánlatáról az adós hőtermelő kapacitása egy részének biomassza fűtőművel történő kiváltásával, továbbá arról, hogy az **KFT1.** jelezte a gázszolgáltatás felfüggesztésének lehetőségét, mivel nem látja biztosítottnak a 91 000 000 forint követelésének a megfizetését. Ekkor az adós szállítói tartozása 128 000 000 forint, míg a lejárt kintlévősége 80 000 000 forint volt. Azt is jelezte, hogy az **KFT1.** felé fennálló tartozását az adós nem tudja önerőből megfizetni.
- [22] A **SZOLGÁLTATÓ** kérelmére a Választottbíróság 2010. szeptember 17-én (III. számú ítélet) kötelezte az adóst 3 191 686 forint használati díj és járulékai megfizetésére és egyetemlegesen kötelezte az adóst és az alperest 70 735 855 forint és járulékai megfizetésére.
- [23] 2010. november 24-én az adós és az **KFT1.** egyeztettek a hátralék rendezéséről. Az alperes szándéknyilatkozatban vállalta, hogy a visszaigényelt általános forgalmi adót nem kéri vissza, az adós azt a gázszolgáltató felé fennálló tartozására fordíthatja.
- [24] A III. számú ítélet teljesítéséhez 2010. december 10-én, az alperes 70 000 000 forint jelzáloggal biztosított hitelt vett fel 1 év futamidőre. 2010. december 22-én az alperes mint kölcsönadó 49 003 053 forint tagi kölcsönt nyújtott - 2011. december 27-i visszafizetési határidővel - az adósnak azzal a kikötéssel, hogy azt kizárólag a **SZOLGÁLTATÓ** és az **KFT1.** követeléseinek a teljesítésére használhatja fel. Az adós 2010. december 17-én 25 745 641 forintot fizetett meg, továbbá a **SZOLGÁLTATÓ** követelésének a teljesítéséhez felhasználta az alperes által nyújtott tagi kölcsönt.
- [25] Az alperes képviselő-testületének pénzügyi számvizsgáló bizottsága 2011. március 21-i határozatában döntött az adós távhő korszerűsítésének felülvizsgálatáról és a jogi háttérnek kivizsgálásáról. A lefolytatott vizsgálat alapján megállapította, hogy a kötelezettségszegések miatt az alperest 484 009 176 forint vagyonszerzés érte, amely megalapozhatja a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés gyanúját. Az alperes polgármesterének a büntető feljelentése alapján elrendelt nyomozást azonban a büntető hatóság arra hivatkozással szüntette meg, hogy a cselekmény nem bűncselekmény.
- [26] Az adós 2011. évi üzleti terve tartalmazta, hogy nem tudja kifizetni az **KFT1.**-nek a 190 000 000 forint és a **SZOLGÁLTATÓ**-nak a 71 000 000 forintos tartozását, továbbá az 580 fogyasztó által kezdeményezett fűtőkorszerűsítési hátralék 35-45 millió Ft közötti összegét sem tudja önerőből megfizetni. Az adós ügyvezetője arról is tájékoztatta az alperest, hogy a 49 000 000 forint tagi kölcsönből február elején a kérésére 10 000 000 forintot már visszafizetett.

- [27] Az alperesnek a tagi hitel visszafizetésére az adós által 2011. január-április között visszaigényelt általános forgalmi adóból került sor, ekkor az adós rövid lejáratú kötelezettségeinek összege a hitelezők felé 302 254 000 forint, ezen belül a szállítói tartozása 680 000 forint.
- [28] Az alperes 2012. március 30-án módosította a kizárólagos tulajdonában álló **KFT5** alapító okiratát „önkormányzati közműcég kialakítása céljából”. A társaság a cégnevét **KFT8**-re változtatta, ezzel egyidejűleg áttette a székhelyét az adós székhelyére.
- [29] A 2012. május 10-i független könyvvizsgálói jelentés szerint az adósnál likviditási gondok jelentkeztek. A 480 719 000 forint rövid lejáratú kötelezettsége teljesítésére csupán 163 365 000 forint likvid eszköz áll rendelkezésére, az adós elvesztette a saját tőkéjét, mivel a 238 080 000 forint jegyzett tőkével szemben a saját tőke állománya -286 391 000 forint volt. A könyvvizsgálói jelentés kiemelte, hogy kétségessé vált az adós működése, nem készült intézkedési terv a működőképessége helyreállítására.
- [30] A felügyelőbizottság is arra hívta fel a 3/2012. (V.17.) számú határozatában az alperes figyelmét, hogy „a társaság működésének és ezzel a távhőszolgáltatás biztosításának a feltételei nagy mértékben veszélyeztetve vannak”.
- [31] Az adós ügyvezetőjének 2012. május 18-i levele szerint az adós elvesztette a saját tőkéjét. A **SZOLGÁLTATÓ** miatti önkormányzati igény következtében az adós „számláján inkasszó van”, ez ellehetetleníti a napi működését, illetve nem tud szolgáltatást végezni. A gazdasági egyensúlya visszaállításához 661 000 000 forintra lenne szüksége. A polgármester a 2012. május 14-i előterjesztésében kifejtette, hogy az alperesnek mint tulajdonosnak nem áll módjában 661 000 000 forint pénzügyi segítséget nyújtani, továbbá az alperes vagyonának gazdálkodásával együtt járó felelősség nem teszi lehetővé az adóssal szembeni igényről való lemondást és a végrehajtási eljárás megszüntetését, ezért javasolta a távhő- és energiaszolgáltatási feladat átadását a **KFT7**. részére, valamint az adóssal szembeni követelés engedményezését a **KFT7**-nek mint a tag vagyoni hozzájárulását. Az előterjesztésben javasolta az alperes döntése alapján végelszámolási eljárás megindítását, az adós követeléseinek behajtását és tartozásainak kiegyenlítését.
- [32] 2012. május 30-án az adós 2011. évi egyszerűsített éves beszámolójának elfogadásával egyidejűleg az alperes döntött a távhő- és energiaszolgáltatás - mint önként vállalt önkormányzati feladat - átadásáról 2012. július 1-jétől a **KFT7**-nek. Elhatározta a **ADÓS** jogutód nélküli megszüntetését és a végelszámolását 2012. június 1-jével. Az adós végelszámolásba vonható eszközeinek könyv szerinti értéke 402 645 000 forint, az eszközökkel szemben álló kötelezettsége 661 469 000 forint volt.
- [33] A végelszámolási eljárásban az adóssal szemben 778 986 652 forint hitelezői követelést jelentettek be, amelyből a végelszámoló 489 754 829 forintot elismert, 259 231 823 forintot vitatott követelésként vett nyilvántartásba. A végelszámoló 2012. december 4-i fordulónappal készítette el az adós korrigált végelszámolási nyitómérlegét, melyet 2012. december 10-én küldött meg az alperes részére azzal a megállapítással, hogy az adós vagyona a hitelezői követelések kielégítésére nem elegendő. A végelszámoló 2013. január 4-én felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelmet terjesztett elő.
- [34] A Nyíregyházi Törvényszék a 2013. február 6-án jogerőre emelkedett .../2. számú végzésével rendelte el az adós felszámolását, felszámolóként a korábbi végelszámolót rendelte ki. A felszámolás közzétételére 2013. február 13-án került sor.
- [35] A felperes a felszámolási eljárásban az adós hitelezője. A felperesi jogelődök - az **KFT1**, a **ZRT2**., valamint a **KFT8**. - határidőn belül bejelentett 480 542 952 forint összegű követelését a felszámoló nyilvántartásba vette.
- [36] A felszámolási eljárásban sor került az adós vagyonának az értékesítésére és a követeléseinek a behajtására. A felszámolási eljárás befejezése után a felperesnek az adóssal szembeni követeléséből 368 962 566 forint hitelezői igénye kielégítésére az adós rendelkezésére állt felszámolásba vonható

vagyona nem nyújtott fedezetet, az kielégítetlen maradt.

- [37] A felperes módosított kereseti kérelmében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság „A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról” szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 63. §-ának (2) bekezdése, valamint „A gazdasági társaságokról” szóló 2006. évi IV. tv. (a továbbiakban: Gt.) 54. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján kötelezze az alperest az adós felszámolási eljárásában nyilvántartásba vett és fedezet hiányában kielégítésre nem került 368 962 566 forint követelése megfizetésére. Állította, hogy az alperes mint az adós egyedüli tagja az adós társasággal összefüggő tartósan hátrányos üzletpolitikája miatt fennálló helytállási kötelezettségére tekintettel korlátlan felelősséggel tartozik az adós minden olyan kötelezettségéért, amelynek kielégítését a felszámolási eljárás során az adós vagyona nem fedezte.
- [38] Tartósan hátrányos üzletpolitikának tekintette, hogy a 2004. július 9-én létrejött megállapodás szerinti tartozásátvállalással az alperes olyan kötelezettséget terhelt az adósra, amelynek teljesítésére az önként vállalt önkormányzati feladat ellátásával megbízott helyi önkormányzati költségvetési szerv alapítójaként vagy annak kezeseként saját maga lett volna köteles. Felrótta, hogy a költség oldalon megjelenő gázáremelésekhez képest évről-évre jelentősen elmaradt a díj emelése, továbbá többletköltséget jelentettek a szállítók felé folyamatosan fennálló fizetési késedelemből eredő késedelmi kamatok, miközben az adós likviditási problémái jelentős részben éppen az önkormányzati intézmények befizetéseinek elmaradásából vagy késedelmes teljesítéséből eredtek. Sérelmezte az alperesnek a tagi kölcsön visszafizetésére vonatkozó döntését és azt, hogy az utasításait nem a hitelezők, hanem kizárólag a saját érdekei figyelembevételével hozta meg. Állította, hogy az adóssal szemben a 240 780 781 forint és járulékai követelés érvényesítésével olyan kötelezettség megfizetését kezdeményezte, amelyet a 2004. július 9-i megállapodásban rögzített tartozásátvállalással saját maga vállaltatott át az adóssal és amelynek teljesítésére az önként vállalt önkormányzati feladat ellátásával megbízott helyi önkormányzati költségvetési szerv alapítójaként vagy annak kezeseként maga volt köteles. Álláspontja szerint 2012. május 30-án már fennállt a Gt. 143. §-ának (2) bekezdésében meghatározott feltétel, az adós elvesztette a saját tőkéjét, ennek ellenére nem határozott a saját tőke biztosításáról. Az adósnak ekkor már a **ZRT3.** felé 184 657 019 forint lejárt és kiegyenlített kötelezettsége állt fenn és folyamatban volt ellene az alperes által kezdeményezett végrehajtási eljárás. Ennek ellenére az alperes az adós a felszámolási eljárása helyett a végelszámolási eljárás megindításáról határozott. A felszámolási eljárásban ugyanis mint a gazdálkodó szervezet többségi befolyással rendelkező tagja az adóssal szembeni követelését a Cstv. 57. §-a (1) bekezdése h) pontjának ha) alpontja szerint a többi hitelezőhöz képest hátrányosabb kielégítési rangsorban érvényesíthette volna, azonban az alperes nem kívánt lemondani az adóssal szemben fennálló követelésének érvényesítéséről. Kiemelte, hogy a végrehajtási eljárásban érvényesített 240 780 781 forint tőke és járulékai követelésének a **KFT8.** részére történő átadásával is a követeléseit jelentős részbeni kielégítésére teremtett lehetőséget.
- [39] Hangsúlyozta, hogy az alperes nem gondoskodott a társaság eredményes működéséhez szükséges feltételek megteremtéséről. Álláspontja alátámasztására hivatkozott a BDT2012. 2645., valamint a BH2012. 295. számon közzétett határozatokra. Állította, hogy a bírói gyakorlat szerint a tartósan hátrányos üzletpolitika nem csak tevőleges magatartással, hanem az uralkodó tag (részvényes) mulasztásával, illetve a saját gazdasági céljai elérése érdekében tanúsított passzív magatartással, a megfelelő intézkedések elmulasztásával is megvalósítható.
- [40] Idézte a BDT2012. 2645 számú határozatot, amely szerint az uralkodó tag (részvényes) korlátlan és teljes felelőssége a behajthatatlan tartozásokért akkor állapítható meg, ha „az általa alkalmazott üzletpolitika, szándékos vagy súlyosan gondatlan stratégiai irányító tevékenysége, az ennek során tanúsított magatartása, mulasztása, illetve a döntései a társasági befolyásának kezdetétől a felszámolás megindulásáig terjedő időszakban vagy annak meghatározott részében az uralt társaság érdekeivel, a működés gazdaságos és észszerű folytatásának és fenntartásának elvével ellentétben

álltak, és ezáltal veszteséget, s valamely hitelezőnek pedig kárt okoztak".

- [41] Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy az alperes az adós gazdálkodó szervezet vezetőjeként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és az adós gazdálkodó szervezetnek a Cstv. 3. §-a (1) bekezdésének e) pontjában meghatározott, a hitelezői követelések fedezetéül szolgáló vagyona az alperes magatartásával okozati összefüggésben 265 944 520 forinttal csökkent.
- [42] E körben érvényesíteni kívánt jogként a Cstv. 33/A. § -ának (1)-(4) bekezdéseit jelölte meg. Állította, hogy az alperes az adós részére adott utasításainál kizárólag a saját érdekeit vette figyelembe, a tulajdonosi érdekeit a hitelezői érdekek elé helyezve. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet szubjektív időpontjaként 2010. április 21-ét jelölte meg, mivel az adós ügyvezetője ekkor tett a gazdálkodó szervezet helyzetére előterjesztést az árnyékvezető alperes felé.
- [43] Az alperes mint árnyékvezető vezető tisztségviselői felelőssége körében a felperes azokat az intézkedéseket sérelmezte, amelyeket a tartósan hátrányos üzletpolitikánál is megjelölt.
- [44] Az alperes a kereset elutasítását kérte mindkét jogcímen, továbbá 3 500 000 forint + áfa ügyvédi munkadíj megfizetését igényelte. Jogalapjában és összegezésében is vitatta a felperes keresetét.
- [45] Állította, hogy nem folytatott a felperes által megjelölt tartósan hátrányos üzletpolitikát. Az ugyanis az ellenőrzött tag vagyoni helyzetére kedvezőtlen kihatású, hosszabb időszakot felölelő, célzatosan kifejtett tevékenységet jelent és nem egyetlen szerződéses kapcsolatot érintő döntés meghozatalát. Kiemelte, hogy ez olyan szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartást feltételez, amelynek okozati kapcsolatban kell állnia az ellenőrzött társaságnál jelentkező, a felszámolási eljáráshoz vezető vagyonszűküléssel. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla .../4. számú, illetve a Legfelsőbb Bíróság EBH2004. 1038 számú, a Kúria EBH2013. P.4. számú határozataira és a Kúria .../2018., BH2019. 122. számú határozatában foglaltakra, amelyek az állítását alátámasztják. Álláspontja szerint a felperes által megjelölt magatartások nem minősülnek tagi felelősséget megalapozó magatartásoknak.
- [46] Hangsúlyozta, hogy a **SZOLGÁLTATÓ**-el 2000. június 8-án megkötött energiahatékonysági szerződés és az abból eredő fizetési kötelezettségek nem valósítják meg a tartósan hátrányos üzletpolitika folytatását.
- [47] A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 2004. május 1-jén hatályban volt, számos rendelkezése - így az 1. § (6) bekezdésének b) pontja, a 6. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai, a 8. § (1)-(2) bekezdései, a 80. § (3) bekezdése, a 81. § (1) bekezdése, a 89. § (1)-(3) bekezdése - alátámasztja, hogy a távhőszolgáltatás ellátása önkormányzati közfeladatnak minősül. A „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 10. §-ának (1)-(2) bekezdései szerint pedig a helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket, míg a Mötv. 13. §-a (1) bekezdésének 20) pontja értelmében a közfeladat körében ellátandó helyi önkormányzati feladat különösen a távhőszolgáltatás is.
- [48] 2010-től az alperes és az adós figyelmét leginkább az kötötte le, milyen forrásból fizesse meg a III. számú ítélet alapján fennálló kötelezettséget annak érdekében, hogy az alperes és az adós is elkerülje a csődhelyzetet. Az alperes minden évben elfogadta az adós ügyvezetője által összeállított üzleti tervet és amennyiben nem nyújtott anyagi forrást a pénzügyi nehézségek rendezésére ennek oka az volt, hogy neki sem állt megfelelő anyagi erőforrás a rendelkezésére. Az energia árak 2011. évi rögzítéséig köztudomású volt, hogy a távhőszolgáltatási tevékenység alapvetően veszteséges, a nem megfelelő színvonalú és hatékonyságú műszaki berendezések által előállított energia drága.
- [49] Az alperesnek az adóssal szemben fennálló követeléseinek érvényesítése hátrányos üzletpolitikának nem minősülhet, mivel a felelős vagyongazdálkodás jogszabályi keretei között nem tekinthetett el attól. Véleménye szerint a felperes állításával szemben nem valósított meg hátrányos üzletpolitikát a tagi kölcsön nyújtása és annak az adós általi önkéntes és szerződészerű visszafizetése.

- [50] Állította, hogy nem valósított meg tartósan hátrányos üzletpolitikát a hődíjak emelésének az elmaradása sem. Jogszabály határozta meg ugyanis a távhődíj felső határát, attól felfelé nem lehetett eltérni. Az alperes a lakossági távhődíjak emelését, a lakosság további anyagi megterhelését nem tartotta megfelelő útnak.
- [51] Hozzátette, nem alapozza meg a tagi felelősségét az sem, hogy nem biztosított elegendő forrást az adós részére a tevékenysége végzéséhez. Neki ugyanis nem volt olyan kötelezettsége, hogy a saját erőforrásait meghaladóan, pénzügyi hozzájárulást teljesítsen az adós részére. Az adós helyett kifizetett összegekből 243 228 395 forint számára sem térült meg, ezeket a pénzügyi összegeket gyakorlatilag az adós térítés nélkül kapta meg.
- [52] Kiemelte, hogy a gazdálkodása állami költségvetésből eredő bevételek felhasználásával történik, a költségvetésből célhoz kötött hozzájárulásban, támogatásban részesül, tehát a központi költségvetésből származó bevételek eltérő felhasználása „Az államháztartásról” szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseibe ütközik. A 2008-2012 közötti időszakra készített pénzmaradványáról szóló kimutatásaiból megállapítható, hogy nem rendelkezett ebben az időszakban olyan szabad pénzeszközzel, ami nem lett volna célhoz kötött, vagy ne lett volna kötelezettséggel terhelt, így nem volt szabad pénzügyi forrása az adós veszteségeinek fedezésére.
- [53] Önmagában a felszámolási eljárás helyett a végelszámolási eljárás elhatározása szintén nem minősül tartósan hátrányos üzletpolitikának, ugyanis joggal bízhatott az adós végelszámolási eljárásban történő megszüntetésében, mivel - abban az időpontban - vitatott volt az **KFT1.** követelése.
- [54] A felperes másodlagos keresetének az elutasítását e követelés elévülésére hivatkozással kérte. Vitatta továbbá az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezésének a felperes által megjelölt időpontját. Állította, hogy nem járt el árnyékvezetőként, illetőleg az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlanul üzleti kockázatot, továbbá az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet vagyonsökkenésének az elkerülése érdekében.
- [55] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte perköltség megfizetésére.
- [56] A felperesnek a Cstv. 63. §-ának (2) bekezdésére alapított keresete körében azt vizsgálta, hogy az alperesnek az adós felé érvényesített üzletpolitikája tartósan hátrányos volt-e, az eredményezte-e a felszámolási eljárás során a hitelezői igények kielégítésének az elmaradását.
- [57] Ennek során megállapította, hogy nem tekinthető az adóssal szemben folytatott hátrányos üzletpolitikának az adós és a **SZOLGÁLTATÓ** között létrejött megállapodás, amellyel az adós a 2000. június 8-án kötött energiahatékonysági szolgáltatási szerződésben a **INTÉZMÉNY** helyébe lépett. 2004-ben ugyanis a **SZOLGÁLTATÓ** csak úgy volt hajlandó a szerződéses kapcsolat folytatására, ha a szerződésben egy cég vesz részt és mögötte készfizető kezesként az alperes áll. Az operatív lízingszerződés megszűnése esetén pedig a **SZOLGÁLTATÓ** elszállíthatta volna a lízingelt eszközöket, emiatt nem lett volna megoldható a városban a távhőszolgáltatás. Ezt a hivatkozást - szerinte - alátámasztotta az adós volt ügyvezetőjének, F.G.-nak a tanúvallomása. Ezenkívül az alapszerződés alapján lehetőség volt az alperessel szemben inkasszó benyújtására, mely az adós mellett az alperest is csődközeleli helyzetbe sodorhatta volna. Az alperes gazdasági kényszerhelyzetben döntött arról, hogy az adós „vigye tovább” a szerződést. A szerződésben az adós önálló jogalanyként vett részt, az adós likviditása érdekében az alperes az I. és a II. választottbírósági ítélet alapján fennálló követelést is megfizette.
- [58] Az a körülmény pedig, hogy az alperes által meghatározott és az adós által érvényesített hődíjak emelése évről-évre elmaradt, szintén nem értékelhető tartósan hátrányos üzletpolitikának. Az emelés elmaradása az alperes lakosai érdekében meghozott olyan döntés volt, amelyből gazdasági előnye az alperesnek nem származott. Az alperes nyilatkozatát e vonatkozásban alátámasztotta a jelenlegi polgármesterének az előadása mellett az adós volt ügyvezetőjének, F.G.-nak a tanúvallomása is.

O.A., az alperes korábbi polgármesterének a tanúvallomása szerint ugyan az adós veszteséges gazdálkodásának egyik oka a díjemelések elmaradása volt, azonban a tanú azt is elmondta, hogy az emelések elmaradásának többnyire politikai oka volt.

- [59] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás adatainak a bizonyítékok összességében való mérlegelése alapján azt állapította meg, hogy a díjak felemeléséről történő döntés hiánya miatt az alperesnél az uralt társaság hátrányára nem jelentkezett vagyoni előny. Ez az alperesnek mint tulajdonosnak és uralkodó tagnak is veszteséget okozott, ezért nem eredményez (nem eredményezhet) konszernjogi felelősséget.
- [60] A felek mellett a tanúk is egyezően nyilatkoztak arról, hogy szükség lett volna technológiai fejlesztésre és tőkebevonásra. E körben az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján arra a következtetésre jutott, hogy ezek elmaradása szintén nem alapozza meg az alperes tagi felelősségét. Az alperes ugyanis számos intézkedést tett annak érdekében, hogy a megfelelő tőkebefektetőt, illetőleg a megfelelő technológiai fejlesztést megtalálja. Ezt igazolják az alperes által csatolt képviselő-testületi határozatok, egyéb feljegyzések, amelyek szerint szakértő bevonásával kereste a korszerűsítés lehetőségét, illetve több gazdálkodó szervezettel tárgyalásokat is folytatott annak érdekében. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint alperes üzletpolitikája, stratégiai döntései is az adós megfelelő, további működtetését célozták.
- [61] Hangsúlyozta, hogy nem elegendő a tartósan hátrányos üzletpolitika igazolására, hogy az alperes az adóst az általa nyújtott tagi kölcsön visszafizetésére utasította, az adóssal szemben érvényesítette a készfizetői kezesség alapján fennálló igényét és felszámolási eljárás megindítása helyett végelszámolásról döntött. Az alperesnek mint tagnak ugyanis ezek a döntései nem minősülnek stratégiai irányító tevékenységnek, elsősorban taktikai döntések, az alperes a vagyongazdálkodására vonatkozó jogszabályok alapján érvényesítette az adóssal szembeni követelését.
- [62] Kiemelte, hogy **O.A.** - az alperes volt polgármestere - a szállítói követelések késedelmes teljesítésének az elkerülése érdekében egyeztetett az **KFT1**-vel és olyan keretszerződés jött létre, amely szerint 6 hónapig 130 000 000 forintos kerethatáron belül tartozásokat halmozhatott fel az adós és ezeket a 6 hónapos időszak végén kellett kielégítenie, így nem a késedelmes fizetések eredményezték az adós likviditási problémáit.
- [63] Bár az alperes nem döntött a Gt. 143. §-ának (2) bekezdése alapján az adós tőkehiányos helyzetének megoldásáról annak ellenére, hogy a társaság saját tőkéje veszteség folytán olyan mértékben csökkent, ami ezt indokolta volna, ugyanakkor 2011. évben az adós az alperes kezesség vállalásából eredő igénybejelentésének hatására vesztette el tőkéjét. Az alperes a 2011. évi egyszerűsített mérlegbeszámoló elfogadásával egyidejűleg döntött az adós végelszámolásáról. A saját tőke mértékének csökkenése csak a 2012. február 10-i alperesi igényérvényesítést követően indokolta volna a Gt. 142. §-a szerinti intézkedési kötelezettséget, amit nem az alperes, hanem az adós ügyvezetője mulasztott el, illetve az alperes ezért is döntött a végelszámolás kezdeményezéséről.
- [64] Kiemelte, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az alperes szándékos vagy súlyosan gondatlan stratégiai irányító tevékenysége vagy annak hiánya fennállt (volna) a döntések meghozatalakor. Az adós veszteséges gazdálkodását - a távhőszolgáltatási díj emelése, a technológiai fejlesztés és a tőkebevonás elmaradása mellett - részben külső körülmények is okozták. 2008-ban ugyanis a gazdasági válság hatására a földgáz ára jelentősen, 28,43%-kal, míg a villamos energia költsége körülbelül 30%-kal emelkedett.
- [65] Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a hátrányos üzletpolitika megállapításának az is feltétele, hogy az uralt társaságnál azért keletkezzék a veszteség, hogy a tulajdonosnál nyereség legyen, azonban ez a célzatos vagy hanyag magatartás az alperes oldalán nem valósult meg. Az alperes - anyagi lehetőségeihez képest - folyamatosan törekedett az adós gazdaságos működtetésére és mivel az üzletpolitikája nem vezetett eredményre, ezért döntött 2012 februárjában arról, hogy a II. számú választottbírósági ítélet alapján általa készfizető kezesként megfizetett összeget visszaigényli és emiatt határozta el az adós végelszámolását.

- [66] Az pedig, hogy az alperesnek a gazdaságosabb működtetés érdekében tett intézkedései, stratégiai döntései eredménytelenek voltak, nem szolgának alapul a tartósan hátrányos üzletpolitikának. Az adós veszteséges gazdálkodását, a felperes követelése kielégítésének meghiúsulását ugyanis nem az alperes által elmulasztott döntések, illetőleg az alperes téves üzleti döntései mint üzletpolitika idézte elő.
- [67] Kiemelte, hogy nem állapítható meg a minősített befolyással rendelkező tag konszernjogi felelőssége, ha az ellenőrzött gazdasági társaság veszteséges gazdálkodását nem a tag befolyásoló magatartása és a megfelelő intézkedések elmulasztása okozta. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem látta megállapíthatónak, hogy az alperes mint tulajdonos akarata kiterjedt (volna) az uralt társaság számára hátrány okozására, illetőleg célzatosan hanyag magatartásával tudomásul vette volna, hogy döntéseinek hiánya az uralt társaság vagyonának csökkenését eredményezi.
- [68] Nem osztotta a felperesnek azt a véleményét, hogy az alperes által alkalmazott üzletpolitika a társasági befolyás kezdetétől a felszámolási eljárás megindulásáig terjedő időszakban ellentétben állt az ellenőrzött társaság érdekeivel és ezáltal veszteséget, illetve a felperesnek és jogelődjeinek kárt okozott. Éppen ellenkezőleg, az alperes a készfizető kezesi kötelezettségének teljesítésével javította az adós likviditási helyzetét. A végrehajtási eljárás során pedig az adóstól visszaigényelt összeg lényegesen alatta maradt az általa kezesként megfizetett 477 959 980 forintnak.
- [69] Elfogadta az alperesnek azt a védekezését, hogy nem volt lehetősége anyagilag tovább segíteni az adóst mint ellenőrzött társaságot.
- [70] Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, a felperes nem bizonyította, hogy az alperes saját gazdasági céljai, vagyoni előny elérése céljából irányította az adóst. Ezt ugyanis a felperes által megjelölt magatartások, mulasztások nem igazolták.
- [71] Az elsőfokú bíróság a felperes másodlagos keresetét azért nem találta alaposnak, mert megállapította, hogy az elévült. A Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése alapján ugyanis a hitelezőnek a vezető tisztségviselő felelőssége megállapítása iránti keresetelési joga a felszámolási eljárás megindulásával nyílik meg. Mivel az adós felszámolását 2013. február 13-án tették közzé, az elsőfokú bíróság szerint ekkor nyílt meg a felperes - illetőleg a felperesi jogelődök - részére a Cstv. 33/A. §-a szerinti igényérvényesítés lehetősége. A felperes a pert 2018-ban indította meg, ezt megelőzően a mögöttes felelősségre alapított követelése 2012. október 29-én, a vagyonszőkkenés bekövetkezésekor esedékessé vált, így már 2017. október 29-én elévült, a felperes ugyanis a perben az elévülés nyugvására nem hivatkozott.
- [72] Az elsőfokú bíróság ennek ellenére a másodlagos keresetről érdemben is állást foglalt és kiemelte, hogy az alperes árnyékvezetői tevékenységének esetleges megállapítása esetén a vezető tisztségviselői felelősség körében a felperes által megjelölt magatartások nem alapozzák meg az alperes vezető tisztségviselői felelősségét, ugyanis a vezető tisztségviselő és a tag felelőssége eltérő. A felszámolás helyett a végelszámolás elhatározására, továbbá a végrehajtási eljárás megindítására kizárólag a tagnak volt lehetősége, mint árnyékvezető e kérdésekről nem dönthetett. Az a körülmény pedig, hogy az egyedüli tag rendeletben szabályozza az ellenőrzött társaság működését, nem jelenti a társaság operatív döntéseinek átvételét, a napi irányítását, illetve egy operatív döntésre utasítás sem alapozza meg az árnyékvezetői felelősséget.
- [73] Ez ellen az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, az alperesnek az elsődleges kereseti kérelme szerinti marasztalását és a perköltsége megfizetésére kötelezését kérte. Másodlagos fellebbezési kérelme annak megállapítására irányult, hogy az alperes az adós gazdálkodó szervezet árnyékvezetőjeként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és az adós gazdálkodó szervezetnek a Cstv. 3. §-a (1) bekezdésének e) pontjában meghatározott, a hitelezői követelések fedezetéül szolgáló vagyona az alperes magatartásával okozati összefüggésben 49 003 053 forinttal csökkent.

- [74] A másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört „A polgári perrendtartásról” szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 371. §-a (1) bekezdésének c) pontja és a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének c) és d) pontjai alapján jelölte meg. A másodlagos fellebbezési kérelme vonatkozásában ezen felül kérte a Pp. 369. §-a (3) bekezdése e) pontjának alkalmazását is.
- [75] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomó részben helyesen állapította meg, a tényállás egyes elemeit azonban nem összefüggésükben, hanem önállóan, egyoldalúan értékelte az alperes javára és vont le azokból helytelen következtetést, továbbá az elsődleges keresete elutasítását pedig a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével indokolta. Állította, nem helytálló az a megállapítás, hogy nem bizonyította az alperes által folytatott tartósan hátrányos üzletpolitikát. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság tévesen, az alperes tevékenységének egyes mozzanatait - az alperesnek a tartósan hátrányos üzletpolitika körében tanúsított magatartását, illetve mulasztását - elkülönítve értékelte, holott a tartósan hátrányos üzletpolitika folyamatszerű, összességében értékelendő cselekménysor. Hivatkozott a Kúria .../12. számú részítéletére, amely elvi érveléssel mutat rá arra, hogy a gazdasági társaságok vonatkozásában fennálló jogok és teljesítendő kötelezettségek tekintetében nincs különbség aszerint, hogy milyen célra hozták létre azokat, vagy kik a tulajdonosaik. Ha egy közfeladatot a feladat ellátására kötelezett személy gazdasági társasági formájú szervezet segítségével kíván ellátni, tudomásul kell vennie azt is, hogy ehhez a szervezeti formához a törvényben írt kötelezettségek is járulnak.
- [76] Az adós gazdálkodó szervezetnek annak alapításától kezdődően folyamatosan fennálló likviditási, pénzügyi-gazdasági problémái, ennek eredményeként a felszámolását is eredményező veszteségei részben a 2004. július 30-án létrejött megállapodás alapján az alperes költségvetési szervétől, a **INTÉZMÉNY**től a **SZOLGÁLTATÓ** felé fennálló kötelezettségek átvállalásából, illetve az annak eredményeként keletkezett fizetési kötelezettségekből, valamint abból fakadtak, hogy az adós távhődíjból származó bevételei nem nyújtottak fedezetet a folyamatosan emelkedő működési költségekre.
- [77] Sérrelmezte, az elsőfokú bíróság nem értékelte azt, hogy bár a **SZOLGÁLTATÓ**-lél létrejött lízingszerződésben a **INTÉZMÉNY** önálló jogi személyként, az alperes helyi önkormányzati költségvetési szerveként vett részt, a fizetési kötelezettségei teljesítéséért „A helyi önkormányzatok adósságrendeziési eljárásáról” szóló 1996. évi XXV. törvény rendelkezései szerint az alperes önálló felelősséggel tartozott.
- [78] Állította, az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a lakossági és közüzemi távhődíjnak legalább a működési költségek emelkedésével arányos időszakos emelése ugyancsak nem tartozott az adós hatáskörébe, arról kizárólag az alperes dönthetett. Az alperes rendszeres tájékoztatást kapott az adós pénzügyi-gazdasági helyzetéről, a távhődíjmelés szükségességéről, annak javasolt mértékéről és az emelés elmaradásának várható hatásairól, ennek ellenére nem, vagy nem a szükséges mértékben határozott - a tanúvallomások szerint többnyire politikai okokból - a díj emeléséről. Álláspontja szerint a bizonyítási eljárás alátámasztja azt az állítást, hogy az adós likviditási problémáit nagyobb részben az alperes intézményei, a gazdálkodó szervei jelentős összegű lejárt fizetési kötelezettségeinek a folyamatos késedelmes teljesítése okozta. Az elsőfokú bíróság érvelésével szemben a távhődíjmelés elmaradásából az alperesnek közvetlenül, illetve közvetve az érdekeltségi körébe tartozó szervezeteken keresztül anyagi haszna, gazdasági előnye is származott.
- [79] A folyamatosan veszteséges, és az adós későbbi felszámolását eredményező működés fenntartása körében az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a távhőszolgáltatás ellátása nem tartozik az alperes által kötelezően ellátandó feladatok körébe. A távhőszolgáltatás megszüntetésének lehetősége az elsőfokú bíróság által feltárt tényállás szerint már 2008. évben felmerült, azt azonban az alperes továbbra is fenntartotta. Az adós pénzügyi-gazdasági helyzetének ismeretében azonban nem teremtette meg annak lehetőségét, hogy az adós távhődíjból származó bevételei legalább a működési költségeire fedezetet nyújtsanak, illetve nem biztosította az

önkormányzati határozattal az alperessel átvállaltatott fizetési kötelezettségek (lízingdíjak) teljesítéséhez szükséges fedezetet.

- [80] Sérelmezte az elsőfokú bíróságnak az alperesnek a különböző technológiák bevezetése érdekében tett „erőfeszítése”, így a tőkebefektetők keresése, illetve a technológiai fejlesztés érdekében folytatott tevékenysége megítélését is. Állította, hogy azoknak semmilyen konkrét, az adós pénzügyi-gazdasági helyzetét javító eredménye nem volt, ezért nem alkalmas a tagi felelősség alóli mentesülésre. Az alperes a **SZOLGÁLTATÓ** felé a készfizető kezességvállalása alapján teljesített 240 780 781 forint megtérítésével kapcsolatos igényérvényesítése sem értékelhető önmagában, az alperes ugyanis olyan megtérítési igénnyel lépett fel az adóssal szemben, amely kötelezettséget maga telepített az adósra és amelynek teljesítéséért egyébként is önálló felelősséggel tartozott.
- [81] Állította, hogy 2012. február 23-a után egyértelmű volt, hogy az adós nem tudja elkerülni a fizetéseképtelenségi eljárást. Az alperesnek ettől kezdődően elsődleges célja az volt, hogy a kizárólagos tulajdonában álló adós rendelkezésére álló likvid pénzeszközöket a lehető legnagyobb mértékben elvonja, az adóssal szembeni követelését az adós többi hitelezőjét megelőzően, a Cstv.-ben meghatározott kielégítési rangsort megkerülve kielégítse. Az alperes igényérvényesítése során a fizetési meghagyás kibocsátása és a követelés végrehajtási eljárás keretében történt érvényesítésének a célja is az volt, hogy ez az adós későbbi felszámolása során a hitelezők által a Cstv. 40. §-a alapján ne legyen visszakövetelhető.
- [82] Vitatta azt a megállapítást, hogy egyszerű „taktikai” döntésnek tekinthető csupán az alperesnek az adós végelszámolása elrendeléséről hozott döntése. Ennek ugyanis ellentmond, hogy az alperes az adós gazdasági-pénzügyi helyzetét teljeskörűen ismerte. Az elsőfokú bíróság az alperesi magatartás értékelése körében figyelmen kívül hagyta, hogy az alperes az adóssal szemben kezdeményezett igényérvényesítését követően, már 2012. március 30-án létrehozta „önkormányzati közműcég kialakítása céljából” az ugyancsak kizárólagos tulajdonában álló **KFT7**-t, ezzel megszűnt az adós „megmentéséhez” fűződő érdeke.
- [83] A másodlagos fellebbezési kérelméhez a Pp. 373. §-ának (3) bekezdésére hivatkozással csatolta az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően birtokába jutott előkészítő iratot, amelyet - az adósnál 2011. augusztus 5-e és 2012. május 31-e közötti időszakban ügyvezetői tevékenységet ellátó - B.E. a Nyíregyházi Törvényszéken, ... szám alatt indult perben terjesztett elő. Véleménye szerint azt igazolja, hogy F.G. rendszeresen tájékoztatta az alperest az adós gazdasági-pénzügyi helyzetéről és alátámasztja, hogy fennállnak az alperes Cstv. 33/A. §-a (1) bekezdése szerinti felelőssége megállapításának a feltételei.
- [84] Hangsúlyozta, hogy a 49 003 053 forint tagi kölcsön visszafizetése körében F.G., az adós volt ügyvezetője tanúvallomásával bizonyította, hogy a tagi kölcsönnek az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetében történt visszafizetése nem az ő mint ügyvezető döntése alapján, hanem kifejezetten az alperes utasítására történt. Ez pedig azt is bizonyítja, hogy az alperes ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt az adós döntéseinek a meghozatalára, ezért az alperes a Cstv. 33/A. §-ának (2) bekezdése alapján e körben az adós gazdálkodó szervezet vezetőjének minősül. F.G. azt is elmondta a tanúvallomásában, hogy nem hozhatott tulajdonosi döntéseket (51/1. számú jegyzőkönyv 4. oldal), illetve az alperes tudta, hogy az adósnak már 2008-ban súlyos anyagi vesztesége volt. F.G. volt ügyvezető nyilatkozott arról is, hogy kizárólag a napi döntéseket hozta meg a saját hatáskörében, a társaság működését az alperes képviselő-testületi ülése által elfogadott üzleti terv szabályozta. Hivatkozott az egységes bírói gyakorlatra - a teljesség igénye nélkül a BH2015. 479. számú, a Debreceni Ítéltábla .../4. számú, a Szegedi Ítéltábla .../4. számú, a Fővárosi Ítéltábla .../8. számú és a Győri Ítéltábla .../6. számú eseti döntéseire - amelyek alapján a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése szerinti magatartás szempontjából másként kell megítélni a kívülálló hitelezőket és a társaság tagjait, mint tagi kölcsönt nyújtó és ilyen módon hitelezővé váló személyeket. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte után a tag részére az általa nyújtott kölcsön visszafizetése nem szolgálja a hitelezői érdekeket, a társaság hitelezőinek érdeke

ugyanis azt kívánja meg, hogy a tag a saját - a Cstv. kötelező kielégítési sorrendre vonatkozó szabályai folytán -, hátra sorolt követeléséhez másokat megelőzően ne jusson hozzá és ezzel a társaság vagyonát ne csökkentse.

- [85] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletének a helybenhagyását kérte a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján.
- [86] Kifogásolta az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, hogy a tartósan hátrányos üzletpolitika körében nem hivatkozott a követelés elévülésére. Állította, hogy a 2019. május 8-i ellenkérelme 31. oldalán az f) pont alatt megjelölt magatartás vitatása során előadta, hogy „ezen igényérvényesítéssel kapcsolatos alperesi magatartást illetően a Csödtv. 33/A. § alapján előterjesztett kereseti követelésnél kifejtett álláspontját a Csödtv. 63. § (2) bekezdésére alapított felperesi követelést illetően is fenntartja”. Ha ezt az ítéletábra nem tartja megfelelőnek, fellebbezési ellenkérelemként is előterjesztette az elévülési kifogását.
- [87] A felperes fellebbezése részben megalapozott.
- [88] Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges mértékben a tényállást feltárta, azt helyesen állapította meg, az ítéletábra az elsődleges keresetet elutasító rendelkezéssel és annak indokaival is túlnyomórészt egyetértett. A felperes fellebbezésére és az alperes fellebbezési ellenkérelmében megjelölt elévülési kifogásra tekintettel azonban azt a következőkkel egészíti ki, illetve pontosítja:
- [89] A felperes fellebbezésének elbírálásához először arról kellett dönten, helytállóan állapította-e meg azt az elsőfokú bíróság, hogy az alperes az elévülésre csak a másodlagos kereset tekintetében hivatkozott, illetve, hogy 3. sorszámú fellebbezési ellenkérelmének az elsődleges kereset elévülésére vonatkozó nyilatkozata a Pp. 373. §-ának (2)-(5) bekezdésében írt okok hiányában meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak minősül-e. Az ítéletábra a 2020. február 12-i tárgyaláson meghozott .../6/I. számú végzésével az alperesnek az elsődleges kereset elévülésére hivatkozó részét mint meg nem engedett ellenkérelem-változtatást a következők miatt utasította el:
- [90] A felperes 25. sorszámú keresetváltoztatást tartalmazó előkészítő iratára az alperes a 28. sorszámú beadványában terjesztett elő írásban ellenkérelmet, amelynek az 1. pontjában azt adta elő, hogy a Cstv. 33/A. §-ára alapított igény elévült. Az előkészítő irata 31. oldala f) pontjának első bekezdése pedig csupán annyit tartalmaz, hogy „ezen felperes által megjelölt magatartásra vonatkozóan a Csödtörvény 33/A. § alapján előterjesztett kereseti követelésnél, továbbá az a) pontban kifejtett álláspontunkat a Csödtv. 63. § (2) bekezdésére alapított felperesi követelést illetően is fenntartjuk”. Az alperesnek ez a nyilatkozata nem értelmezhető kiterjesztően, az a felperes által megjelölt tagi, illetve vezetői magatartások tekintetében kifejtettekre utal, az elsődleges kereset esetén semmilyen tényállítást nem tesz az elévülés kezdő, illetve záró időpontjára.
- [91] Az elsőfokú bíróság a 2019. május 30-i perfelvételi tárgyaláson a peres felek nyilatkozatainak összegzésekor csak a másodlagos keresetnél rögzítette, hogy „az alperes álláspontja szerint a felperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított igénye elévült” (32. jegyzőkönyv 2. oldal), ezt az alperes jogi képviselője a Pp. 191. §-ának (2) bekezdése alapján nem kifogásolta. A 2019. június 27-i érdemi tárgyaláson tett alperesi nyilatkozat sem tartalmaz az elsődleges kereset tekintetében elévülési kifogást. Mindezekből következően az ítéletábra megállapítása szerint az alperesnek az írásbeli ellenkérelmében, valamint a perfelvételi tárgyaláson tett nyilatkozatai az elsődleges kereset esetében nem tartalmaztak elévülési kifogást, az ellenkérelme a Pp. 110. §-ának (3) bekezdése alapján sem értelmezhető anyagi jogi kifogásként, annak ugyanis meg kellett volna felelnie a Pp. 199. §-a (2) bekezdése ba) pontjában foglaltaknak. Az alperesnek meg kellett volna jelölnie, hogy a felperes által a tartósan hátrányos üzletpolitikára hivatkozott tagi magatartások miatt érvényesített 368 962 566 forint összegből, mely követelések miatt és mikor évültek el. Az ítéletábra

megállapítása szerint helyesen fogalt állást az elsőfokú bíróság, hogy az alperes elévülésre hivatkozással csak a másodlagos kereset elutasítását kérte.

- [92] A Pp. 373. §-ának (1) bekezdése általános jelleggel mondja ki, hogy a másodfokú eljárásban az ellenkérelmet megváltoztatni nem lehet. A Pp. 373. § (2)-(5) bekezdése alapján erre kizárólag akkor van lehetőség, ha azt az elsőfokú érdemi tárgyalás berekesztését követően a fél tudomására jutott olyan tény indokolja, amelyről önhibáján kívül korábban nem tudott, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezett volna. Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében ilyen tényt nem adott elő (nem is hivatkozott erre), ezért a meg nem engedett ellenkérelm-változtatást az ítélőtábla elutasította (BDT2019. 4055.) és érdemben vizsgálta a felperes elsődleges keresetének az elutasítása tekintetében előterjesztett fellebbezést is.
- [93] Ennek eredményeként az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 275. §-ának (1) bekezdése alapján helyesen mérlegelte a rendelkezésére állt bizonyítékokat és helytállóan állapította azt meg, hogy az alperes nem folytatott a tagi felelősségét megalapozó tartósan hátrányos üzletpolitikát a felperes által megjelölt magatartásokkal. Az elsőfokú bíróság a döntését kellően megindokolta, az megfelel a konszernjogi felelősség körében kialakult bírói gyakorlatnak is. Az ítélőtábla ennek körében csupán pontosítja azt és a fellebbezésre tekintettel emeli ki a következőket:
- [94] A Cstv. 63. §-ának (2) bekezdése - eltérően a Gt. 54. §-a (2) bekezdésétől - valamennyi gazdasági társasági forma esetén és nemcsak a működés során létrejött minősített befolyásszerző vagy az egyszemélyes tag felelősségéről rendelkezik. [A Gt. 52. §-ának (1) bekezdése ugyanis az alapítást követő befolyásszerzést szabályozza a kft. és a zrt. esetén]. A Cstv. 63. §-ának (2) bekezdésének tényállási elemeit a bírói gyakorlat sok ügyben értelmezte, és ki is munkálta annak tartalmát (EBH2013.P.4., EBH2004. 1038., Kúria .../4., .../8., .../8. számú ítéletei).
- [95] A Kúria iránymutatása alapján kialakult bírói gyakorlat egységes abban, hogy „...[a] konszernjogi felelősség-átvitel szabálya - amellyel a törvény áttöri a társasági jogban érvényesülő korlátozott tagi felelősséget - nem mögöttes helytállási alakzat, hanem önálló, sui generis deliktualis kárfelelősség, ahol az ellenőrzött társaság hitelezője és a minősített befolyást szerző (egyszemélyes) tag között a károkozás ténye keletkeztet kötelmi jogviszonyt. A konszernjogi felelősséget mindig az ellenőrzött társaság nézőpontjából kell megítélni, megállapításához konjunktív elemek szükségesek, úgymint a tag legalább minősített többséget biztosító befolyása, az adós felé ennek révén érvényesített tartós és hátrányos üzletpolitika, szükséges továbbá az is, hogy mindennek következtében keletkezzen az uralt társaságnál a felszámoláshoz vezető veszteség és maradjanak kielégítetlen hitelezői követelések a felszámolási eljárásban. A tartósan hátrányos üzletpolitika folyamatos stratégiai irányító tevékenység - akár tevőleges magatartás, akár megfelelő intézkedések elmulasztása -, amely ellentétes az ellenőrzött társaság érdekeivel, működése gazdaságos és észszerű folytatásának, illetve fenntartásának elvével. A tartós hátrányokozás szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartás kell legyen, amellyel okozati összefüggésben keletkezik az ellenőrzött társaság felszámolásához vezető közvetlen vagy közvetett vagyonsökkenés, az uralkodó tagnál - avagy a konszernen belül máshol - pedig előny” (BH2019. 22).
- [96] Az irányadó bírói gyakorlat szerint viszont kizárt a konszernjogi felelősség megállapítása, ha a felszámoláshoz vezető veszteség objektív gazdasági folyamatokra - és nem a tag befolyásoló magatartására - vezethető vissza. Nem alapozza meg a tag felelősségét önmagában az adós veszteséges gazdálkodása, sem hibás üzleti döntés, továbbá az adós gazdasági helyzetének javítására irányuló üzletpolitika sikertelensége, illetve önmagában az sem, ha a tag nem gondoskodik az ellenőrzött társaság hiányzó tőkéjének pótlásáról.
- [97] Az elsőfokú bíróság a bírói gyakorlat által alkalmazott zsinórmértéket és felelősségi mércét helyesen alkalmazva jutott arra a megállapításra, hogy a Cstv. 63. §-ának (2) bekezdésébe foglalt

rendelkezés nem értelmezhető mögöttes helytállási szabályként, az alperesnek a felperes által megjelölt tevékenysége nem minősült a konszernjogi felelősséget megalapozó magatartásnak, az nem jelent tartósan hátrányos üzletpolitikát. Az adós az éves beszámolók adatai alapján - a megalapításától kezdődően - a **SZOLGÁLTATÓ** felé fennálló, átvállalt fizetési kötelezettség miatt tartósan veszteségesen működött, ezt azonban nem az alperes magatartása (üzletpolitikája) idézte elő, a készfizető kezesség miatt az alperes fizette ki (részben) az adós helyett az I-III. számú választottbírói ítéletek alapján fennálló tartozásokat. A 2004. június 30-án létrejött megállapodás megkötésekor a felperes jogelődjei felé az adósnak még nem állt fenn tartozása, emiatt kizárt az okozati összefüggés. A felszámolási eljárás helyett a végelszámolás elhatározása sincs okozati összefüggésben a felperes ki nem elégített hitelezői igényével. Az alperesnek az a magatartása, hogy az adós tartozását mint elismert követelést apportálta a **KFT7**.-be, a felperesnek semmilyen hátrányt nem okozott, a felszámolási eljárásban az adós hitelezők kielégítésére fordítható vagyona ezzel ugyanis ténylegesen nem csökkent. Az a tény pedig, hogy az adós az általa visszaigényelt általános forgalmi adót nem az **KFT1**. felé fennálló tartozására fordította, nem értékelhető a Cstv. 63. §-ának (2) bekezdése szerinti felelősség körében.

- [98] Az ítéltábla alaposnak találta viszont a felperes másodlagos fellebbezését. Helytállóan hivatkozott ugyanis a felperes arra, hogy - eltérően az elsőfokú bíróság álláspontjától - az elévülés Ptk.-beli szabályai a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése szerinti keresetek esetén nem irányadóak (Kúria .../6.). A Cstv. 33/A. §-a ugyanis a vezető tisztségviselővel (árnyékvezetővel) szemben támasztható igények érvényesítésére ún. kétlépcsős eljárást és speciális perindítási határidőket határoz meg. Az igényérvényesítésre meghatározott lex specialis rendelkezések miatt pedig kizárt a Ptk. elévülési szabályainak az alkalmazása. A Cstv. 33/A. §-ának speciális rendelkezéseit az a körülmény nem teszi alkalmazhatatlanná, hogy a vezetői felelősséget a bírói gyakorlat kártérítési tényállásként bírálja el.
- [99] Nem helytálló az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása sem, hogy az alperes mint az adós egyszemélyes tagja a tagi kölcsön visszafizettetése körében nem ún. árnyékvezetőként járt el. A bírói gyakorlat elismeri, amennyiben az állapítható meg, hogy a tag árnyékvezetőként járt el, akkor a tagi és árnyékvezetői minőségében hozott stratégiai és operatív döntése alapul szolgálhat a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése szerinti felelőssége megállapításának (Kúria .../4.).
- [100] A felperes a másodlagos fellebbezésében már csak a visszafizetett tagi kölcsön összegére vonatkozóan tartotta fenn a kérelmét, ezért abban kellett állást foglalni, hogy e magatartás miatt megállapítható-e az alperes Cstv. 33/A. §-a szerinti felelőssége.
- [101] Az ítéltábla ezért azt vizsgálta, hogy az alperessel szemben fennállnak-e a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése szerinti feltételek (a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben történt a visszafizetés, az alperes árnyékvezetői minősége és a vagyonsökkenés).
- [102] Helytállóan hivatkozott arra a felperes, hogy az adós - a tagi kölcsön visszafizetését megelőzően - éves beszámolói szerint már 2010. április 21-én az alperes által is ismerten, fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, a rövidlejáratú kötelezettségeinek teljesítésére nem rendelkezett megfelelő likvid vagyonnal (1/F/11.okirat). Az adós volt ügyvezetője, **F.G.** tanúvallomásában elmondta, hogy a tagi kölcsön visszafizetéséről nem ő döntött, hanem az alperes utasította (51. jegyzőkönyv 4. oldal). A felperes által 1/F/9 és F/13. alatt csatolt okiratok is alátámasztották a tanúnak ezt a nyilatkozatát. Mindezekből pedig az következik, hogy a vezető tisztségviselő helyett a jelen perben még alkalmazandó Gt. 30. §-a (3) bekezdésének utaló szabálya alapján a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése szerinti felelősség az alperest mint árnyékvezetőt terheli a Cstv. 33/A. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel.
- [103] A bírói gyakorlat hitelezői érdeket sértő és felelősséget megalapító magatartásnak tekinti ugyanis, ha a vezető tisztségviselő (így az árnyékvezető is) akár tagként, akár vezető tisztségviselőként a társaság részére általa nyújtott kölcsönt a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követő időpontban a tagok vagy saját maga részére a többi hitelező követelését megelőzően úgy fizeti ki, úgy, hogy az egyéb hitelezői követelések kielégítésére nem kerül sor (BH2016. 179;

BH2015. 479.).

- [104] A tagi kölcsön alperes számára történő visszafizetése más hitelezők követelésének a kielégítése helyett az adós olyan vagyonszökkenését eredményezte, amelyért az alperesnek a Cstv. 33/A. §-ának (1) bekezdése szerinti felelőssége megállapítható.
- [105] A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és emiatt módosította az elsőfokú perkötség összegét is, melyet a nagyobb részt pervesztes felperesnek kell az alperes számára megfizetnie.
- [106] E körben az ítéletábra figyelembe vette, hogy a felperes másodlagos keresete (részben) alapos volt, és az alperes számára így megállapított ügyvédi munkadíj áll arányban a kifejtett tevékenységgel. Figyelembe vette továbbá a felperes által megfizetett 36 000 forint (rész)kereseti illetéket is.
- [107] A másodfokú perkötségről az ítéletábra szintén a részleges pernyertességre-pervesztességre tekintettel a Pp. 83. §-ának (2) bekezdése alapján döntött.
- [108] Az alperes pervesztességére eső kereseti és fellebbezési illeték a teljes személyes illetékmentességére tekintettel a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad, míg az ítéletábra a felperest a Pp. 101. §-ának (1) bekezdése és „A polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről” szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a pervesztességére eső illeték megfizetésére, mivel „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. §-a (1) bekezdése v) pontja alapján tárgyi költségfeljegyzési jog illette meg.

Debrecen, 2020. február 25.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna s.k. előadó bíró,
Dr. Szűcs Lajos s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -